DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 8 juli 1999 *

I mål C-227/92 P,

Hoechst AG, Frankfurt am Main (Tyskland), företrätt av advokaten H. Hellmann, Köln, delgivningsadress: advokatbyrån Loesch et Wolter, 8, rue Zithe, Luxemburg,

klagande,

med stöd av

DSM NV, Heerlen (Nederländerna), företrätt av advokaten I.G.F. Cath, Haag, delgivningsadress: advokatbyrån L. Dupong, 14 a, rue des Bains, Luxemburg,

intervenient i överklagandet,

angående överklagande av dom meddelad den 10 mars 1992 av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (första avdelningen) i mål T-10/89, Hoechst mot kommissionen (REG 1992, s. II-629), i vilket det förs talan om upphävande av denna dom,

* Rättegångsspråk: tyska.

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av juridiske rådgivaren G. zur Hausen, i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande i första instans

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P.J.G. Kapteyn samt domarna G. Hirsch, G.F. Mancini (referent), J.L. Murray och H. Ragnemalm,

generaladvokat: G. Cosmas,

justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein och avdelningsdirektören D. Louterman-Hubeau,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga har avgivits vid sammanträdet den 12 mars 1997 av: Hoechst AG, genom advokaterna O. Lieberknecht och M. Klusmann, Düsseldorf, DSM NV, genom advokaten I.G.F. Cath och kommissionen genom G. zur Hausen,

och efter att den 15 juli 1997 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Hoechst AG (nedan kallat Hoechst) har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 18 maj 1992, med stöd av artikel 49 i EG-stadgan för domstolen ingett ett överklagande av dom meddelad den 10 mars 1992 av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt i mål T-10/89, Hoechst mot kommissionen (REG 1992, s. II-629, nedan kallad den överklagade domen).

Bakgrund och förfarande vid förstainstansrätten

2 Bakgrunden till överklagandet är, enligt den överklagade domen, följande.

3 Flera företag inom den europeiska industrin för petrokemiska produkter har vid förstainstansrätten väckt talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 86/398/EEG av den 23 april 1986 om ett förfarande för tillämpning av artikel 85 i EEG-fördraget (IV/31.149—Polypropen), (EGT L 230, s.1 [beslutet är inte tillgängligt på svenska], nedan kallat polypropenbeslutet).

4 Enligt kommissionens uppgifter, som på denna punkt bekräftas av förstainstansrätten, försörjde, före år 1977, tio producenter marknaden för polypropen. Fyra av dessa producenter (Montedison SpA, nedan kallat Monte, Hoechst, Imperial Chemical Industries plc och Shell International Chemical Company Ltd, nedan kallade de fyra stora) innehade tillsammans 64 procent av marknaden. Efter utgången av de huvudpatent som innehafts av Monte uppträdde år 1977 nya producenter på marknaden, vilket innebar en väsentlig ökning av produk-

tionskapaciteten som dock inte åtföljdes av någon motsvarande ökning av efterfrågan. Detta ledde till ett utnyttjande av produktionskapaciteten på mellan 60 procent år 1977 och 90 procent år 1983. Var och en av producenterna som under denna tid var etablerade i gemenskapen sålde inom alla eller nästan alla medlemsstater.

5 Hoechst var en av de producenter som försörjde marknaden år 1977 och var en av de fyra stora. Dess marknadsandel på den västeuropeiska marknaden uppgick till mellan 10,5 och 12,6 procent.

6 Till följd av samtidiga undersökningar hos flera företag i sektorn riktade kommissionen en begäran om upplysningar till flera polypropenproducenter i enlighet med artikel 11 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, Första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT 13, 1962, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8). Det framgår av punkt 6 i den överklagade domen att kommissionen med ledning av erhållna upplysningar kom fram till att de berörda producenterna mellan år 1977 och år 1983, i strid med artikel 85 i EG-fördraget (nu artikel 81 EG), genom en rad prisinitiativ regelbundet fastställt målpriser samt utarbetat ett system för årlig kontroll av försäljningen i syfte att mellan sig dela upp den disponibla marknaden enligt överenskomna procentsatser eller volymer. Därför beslöt kommissionen att inleda ett förfarande enligt artikel 3.1 i förordning nr 17 och att tillställa flera företag, däribland Hoechst, ett skriftligt meddelande om anmärkningar.

7 Vid slutet av detta förfarande fattade kommissionen polypropenbeslutet, i vilket den konstaterade att Hoechst hade överträtt bestämmelserna i artikel 85.1 i fördraget genom att, vad avser Hoechst, tillsammans med andra företag, från mitten av år 1977 till åtminstone november 1983, delta i ett avtal och ett

samordnat förfarande som gick tillbaka till mitten av år 1977 och enligt vilka de producenter som förser den gemensamma marknadens territorium med polypropen

— tog kontakt med varandra och regelbundet träffades (sedan början av år 1981 två gånger i månaden) inom ramen för hemliga sammanträden för att diskutera och slå fast sin affärsstrategi,

— periodiskt fastställde "målpriser" (eller minimipriser) för försäljningen av produkten i var och en av gemenskapens medlemsstater,

— kom överens om diverse åtgärder för att underlätta genomförandet av sådana målpriser, inklusive (och huvudsakligen) tillfälliga begränsningar av produktionen, utbyte av detaljerade upplysningar om sina leveranser, hållande av lokala sammanträden och från och med slutet av år 1982 ett system med "account management" i syfte att genomföra prishöjningar gentemot vissa kunder,

— företog samtidiga prishöjningar för att genomföra de nämnda målen,

— delade upp marknaden genom att ge varje producent ett årligt försäljningsmål eller en årlig "försäljningskvot" (år 1979, år 1980 och under åtminstone en del av år 1983) eller, i brist på ett slutgiltigt avtal för hela året, genom att kräva att producenterna begränsade sin månatliga försäljning genom hänvisning till en föregående period (år 1981 och år 1982) (artikel 1 i polypropenbeslutet).

8 Kommissionen förelade därefter de olika berörda företagen att omedelbart upphöra med nämnda överträdelser och i framtiden avhålla sig från varje avtal eller samordnat förfarande som kan ha samma eller liknande syfte eller resultat. Kommissionen förelade även företagen att omedelbart upphöra med varje system för utbyte av upplysningar av den art som i allmänhet betraktas som affärshemligheter och se till att varje system för utbyte av allmän information (som t.ex. Fides) administreras på ett sådant sätt att det utesluter all information som gör det möjligt att identifiera flera enskilda producenters beteende (artikel 2 i polypropenbeslutet).

9 Hoechst ålades böter på 9 000 000 ECU eller 19 304 010 DM (artikel 3 i polypropenbeslutet).

10 Hoechst väckte den 2 augusti 1986 talan om ogiltigförklaring av detta beslut vid domstolen, som genom beslut av den 15 november 1989 hänsköt målet till förstainstansrätten i enlighet med rådets beslut 88/591/EKSG, EEG, Euratom av den 24 oktober 1988 om upprättandet av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (EGT L 319, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 2, s. 89).

11 Hoechst yrkade vid förstainstansrätten att denna skulle ogiltigförklara polypropenbeslutet i den mån som bolaget berördes därav eller, i andra hand, nedsätta de böter som ålagts bolaget samt i vart fall förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

12 Kommissionen yrkade att talan skulle ogillas och att sökanden skulle förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

13 Genom en skrivelse som inkom till förstainstansrättens kansli den 2 mars 1992 hemställde Hoechst om att förstainstansrätten, på grund av kommissionens uttalanden vid den muntliga förhandlingen i de förenade målen T-79/89, T-84/89,

T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 och T-104/89, BASF m.fl. mot kommissionen (REG 1992, s. II-315, svensk specialutgåva, volym 12, nedan kallad förstainstansrättens PVC-dom), enligt artiklarna 62, 64, 65 och 66 i förstainstansrättens rättegångsregler, skulle uppskjuta dagen för meddelande av dom, återuppta det muntliga förfarandet samt besluta om processledande åtgärder och om ytterligare bevisupptagning.

Den överklagade domen

14 Efter att, såsom framgår av punkt 372, ha behandlat hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet och efter att på nytt ha hört generaladvokaten har förstainstansrätten, i punkt 373, inte funnit skäl att enligt artikel 62 i sina rättegångsregler förordna att det muntliga förfarandet skall återupptas eller att besluta om ytterligare bevisupptagning i enlighet med Hoechsts yrkande.

15 I punkt 374 i domskälen har förstainstansrätten uttalat följande:

"Inledningsvis skall fastslås att ovan nämnda dom av den 27 februari 1992 i sig inte motiverar ett återupptagande av det muntliga förfarandet i detta mål. För övrigt har sökanden, till skillnad från sin talan i PVC-målen (jämför punkt 14 i förstainstansrättens dom av den 27 februari 1992) i detta mål före den muntliga förhandlingens slut inte ens antydningsvis åberopat att det omtvistade beslutet är en nullitet på grund av de påstådda formfelen. Man frågar sig därför om sökanden tillräckligt tydligt har visat varför sökanden i detta mål, till skillnad från sitt handlande i PVC-målen, inte tidigare har åberopat de påstådda felen, som ju i alla händelser måste ha förelegat innan talan väcktes. Även om gemenskapens domstolar i ett förfarande enligt artikel 173 andra stycket i EEG-fördraget är skyldiga att på eget initiativ pröva frågan om det omtvistade beslutets nullitet, betyder detta dock inte att domstolen i varje förfarande enligt artikel 173 andra stycket i EEG-fördraget på eget initiativ måste utreda om det omtvistade beslutet eventuellt är en nullitet. Endast i den mån parterna har förebragt tillräckligt stöd för att det omtvistade beslutet är en nullitet, är

domstolarna skyldiga att på eget initiativ pröva denna fråga. I detta mål utgör sökandens argument inte tillräckligt stöd för påståendet att beslutet är nullitet. Under punkt III i sin skrift av den 2 mars 1992 har sökanden endast åberopat att det föreligger 'grundad anledning' att anta att kommissionen har åsidosatt vissa processuella regler. Det påstådda åsidosättandet av språkreglerna i kommissionens arbetsordning kan dock inte medföra att det omtvistade beslutet är en nullitet, utan på sin höjd — förutsatt att det påtalats i rätt tid — att det är ogiltigt. För övrigt har sökanden inte förklarat varför kommissionen i efterhand skulle ha gjort ändringar i beslutet år 1986, det vill säga i en normal situation som väsentligt skilde sig från de särskilda förhållandena i PVC-målen, som kännetecknades av att kommissionens mandat löpte ut i januari 1989. Sökandens allmänt uttalade förmodan härom utgör inte tillräcklig anledning till att förordna om en bevisupptagning efter ett återupptagande av den muntliga förhandlingen."

16 Punkt 375 har följande lydelse:

"Under punkt II i sin skrift har sökanden emellertid konkret påstått att det inte förelåg original av det omtvistade beslutet, försedda med underskrifter av kommissionens ordförande och generalsekreterare, på alla autentiska språk. Detta påstådda fel kan emellertid inte, även om det skulle föreligga, i sig medföra att det omtvistade beslutet skall anses vara en nullitet. Till skillnad från förhållandet i det flera gånger nämnda förfarandet i PVC-målen har sökanden, som redan konstaterats, i detta mål inte förebragt något konkret indicium, som kan ge anledning till antagandet att principen att en rättsakt inte får ändras efter det att den har beslutats har åsidosatts, genom att det omtvistade beslutet skulle ha ändrats efter det att det antagits och därmed — i förhållande till sökanden — ha förlorat den presumtion för rättsenlighet som tillkommer det på grund av dess natur. I ett sådant fall medför emellertid inte den omständigheten att det inte föreligger ett behörigen underskrivet original i sig att den omtvistade rättsakten skall anses vara en nullitet. Det fanns därför inte heller i detta hänseende anledning att återuppta det muntliga förfarandet för att förordna om ny bevisupptagning. Eftersom sökandens argument inte heller kunde utgöra grund för en begäran om ändring av dom fanns det inte heller skäl att bifalla klagandens hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet."

17 Förstainstansrätten ogillade talan och förpliktade Hoechst att ersätta rättegångskostnaderna.

Överklagandet

18 Hoechst har i sitt överklagande yrkat att domstolen skall

— upphäva den överklagade domen i den mån som den rör Hoechst och slutligen avgöra tvisten genom att,

— förordna att polypropenbeslutet saknar rättsverkan på grund av att det inte har delgivits,

— i andra hand, förordna att det ifrågavarande beslutet är ogiltigt,

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna,

— i sista hand, upphäva den överklagade domen och återförvisa målet till förstainstansrätten för förnyad prövning.

19 Hoechst har även yrkat att domstolen skall förelägga kommissionen att inge polypropenbeslutet i de av kommissionsledamoten Sutherland undertecknade språkversionerna i vilka det antogs av kommissionen vid dess sammanträde

den 23 april 1986, jämte tillhörande utdrag ur protokollet, inklusive bilagorna till detsamma.

20 Genom domstolens beslut av den 30 september 1992 har DSM NV (nedan kallat DSM), tillåtits att intervenera till stöd för Hoechsts yrkanden. DSM har yrkat att domstolen skall

— upphäva den överklagade domen,

— förklara att polypropenbeslutet är en nullitet eller ogiltigförklara beslutet,

— förklara att polypropenbeslutet är en nullitet eller ogiltigförklara beslutet i förhållande till samtliga adressater, eller åtminstone i förhållande till DSM, oberoende av om polypropenbeslutets adressater har överklagat den dom som berör dem och om deras överklaganden har ogillats,

— i andra hand, återförvisa målet till förstainstansrätten så att denna kan avgöra frågan om polypropenbeslutet är en nullitet eller om det skall ogiltigförklaras,

— i vart fall, förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna såväl vad gäller rättegången vid domstolen som vid förstainstansrätten, inklusive DSM:s rättegångskostnader till följd av interventionen.

21 Kommissionen har yrkat att domstolen skall

— avvisa överklagandet eller, i andra hand, ogilla det i sak,

— förplikta Hoechst att ersätta rättegångskostnaderna,

— avvisa interventionen i dess helhet,

— i andra hand, avvisa interventionsyrkandet om att domstolen skall förklara att polypropenbeslutet är en nullitet eller ogiltigförklara beslutet i förhållande till samtliga adressater för beslutet, eller åtminstone i förhållande till DSM, oberoende av om polypropenbeslutets adressater har överklagat den dom som berör dem och om deras överklaganden har ogillats samt ogilla interventionsyrkandena i övrigt i sak,

— i tredje hand, ogilla interventionen i sak,

— i vart fall, förplikta DSM att ersätta rättegångskostnaderna för interventionen.

22 Till stöd för sitt överklagande har Hoechst åberopat rättegångsfel och åsidosättande av gemenskapsrätten. Dessa grunder hänför sig dels till förstainstansrättens vägran att undersöka eventuella handläggningsfel vid antagandet av polypropen-

beslutet, dels till dess vägran att återuppta det muntliga förfarandet och att besluta om processledande åtgärder och om ytterligare bevisupptagning.

23 På yrkande av kommissionen och med Hoechsts medgivande, förklarade domstolens ordförande genom beslut av den 27 juli 1992 förfarandet vilande till den 15 september 1994, i avvaktan på vilka konsekvenser som kunde dras av domen av den 15 juni 1994 i mål C-137/92 P, kommissionen mot BASF m.fl. (REG 1994, s. I-2555, svensk specialutgåva, volym 15, nedan kallad domstolens PVC-dom) som meddelades till följd av överklagandet av förstainstansrättens PVC-dom.

Tillåtligheten av interventionen

24 Kommissionen anser att DSM:s ansökan om intervention skall avvisas. DSM har nämligen förklarat att det i egenskap av intervenient har ett intresse av att den överklagade domen upphävs med avseende på Hoechst. Enligt kommissionen kan ogiltigförklaringen inte komma ett besluts samtliga individuella adressater till godo, utan endast dem som har väckt talan därom. Det är just detta som är skillnaden mellan en ogiltigförklaring av en rättsakt och en förklaring att den är en nullitet. Att förneka denna skillnad vore detsamma som att frånkänna de frister inom vilka talan om ogiltigförklaring måste väckas varje tvingande verkan. DSM kan därför inte dra fördel av en eventuell ogiltigförklaring, eftersom bolaget har underlåtit att överklaga förstainstansrättens dom av den 17 december 1991 i mål T-8/89, DSM mot kommissionen (REG 1991, s. II-1833), som avsåg DSM, till domstolen. Genom sin intervention försöker DSM således endast att kringgå en frist som löpt ut.

25 Det ovannämnda beslutet av den 30 september 1992, genom vilket DSM tilläts att intervenera i målet, fattades vid en tidpunkt då domstolen i sin PVC-dom ännu inte hade avgjort frågan om ogiltigförklaring eller nullitet. Efter denna dom kan de åberopade felaktigheterna, om man antar att de är grundade, enligt

kommissionen endast leda till en ogiltigförklaring av polypropenbeslutet och inte en fastställelse av att det är en nullitet. Vid detta förhållande har DSM inte längre något intresse av att intervenera i målet.

26 Kommissionen har vidare särskilt motsatt sig att DSM:s yrkande, om att domstolen i sin dom skall förklara att polypropenbeslutet är en nullitet eller ogiltigförklara beslutet i förhållande till samtliga adressater, eller åtminstone i förhållande till DSM, oberoende av om polypropenbeslutets adressater har överklagat den dom som berör dem och om deras överklaganden har ogillats, skall tas upp till sakprövning. Detta yrkande kan, enligt kommissionen, inte tas upp till prövning då DSM försöker ta upp en fråga som endast berör DSM och att DSM endast får ta tvisten i det skick som den föreligger. Enligt artikel 37 fjärde stycket i EG-stadgan för domstolen får intervenienten endast biträda en av parternas yrkanden, men inte framställa några egna yrkanden. Enligt kommissionen visar DSM:s yrkande på denna punkt att DSM försöker använda sig av interventionen för att kringgå den utgångna fristen för att överklaga den ovannämnda domen i målet mellan DSM och kommissionen, som avser DSM.

27 Vad gäller invändningen om att interventionsansökan skall avvisas i sin helhet vill domstolen först påpeka att beslutet av den 30 september 1992, genom vilket domstolen tillät DSM att intervenera till förmån för Hoechsts yrkanden, inte hindrar att det görs en ny prövning av om DSM:s intervention skall tillåtas (se dom av den 29 oktober 1980 i mål 138/79, Roquette Frères mot rådet, REG 1980, s. 3333; svensk specialutgåva, volym 5, s. 405).

28 Det skall i detta sammanhang erinras om att det i artikel 37 andra stycket i EG-stadgan för domstolen föreskrivs att varje person som har ett berättigat intresse av utgången av en tvist som underställs domstolen får intervenera i denna tvist. Enligt fjärde stycket i denna bestämmelse får genom yrkanden i interventionsansökan endast en av parternas yrkanden biträdas.

29 Hoechsts yrkanden syftar emellertid framför allt till att domstolen skall upphäva den ifrågasatta domen på den grunden att förstainstansrätten har underlåtit att förklara att polypropenbeslutet är en nullitet. Av punkt 49 i domstolens PVC-dom följer att, med undantag för konstaterandet att gemenskapsinstitutionernas rättsakter skall presumeras vara giltiga, rättsakter som är behäftade med fel som är så uppenbart grova att de inte kan tolereras av gemenskapens rättsordning skall anses sakna all rättsverkan, även tillfällig sådan, det vill säga skall rättsligt betraktas som nulliteter.

30 I motsats till vad kommissionen har gjort gällande har DSM:s intresse inte försvunnit till följd av den dom genom vilken domstolen upphävde förstainstansrättens PVC-dom och förklarade att de fel som konstaterades i denna dom inte var sådana att de medförde att det beslut som ifrågasattes i PVC-målen var en nullitet. PVC-domen rörde nämligen inte frågan om polypropenbeslutet var en nullitet och medförde därför inte att DSM förlorade sitt intresse av att domstolen skulle förklara att detta var en nullitet.

31 Det stämmer visserligen att Hoechst, i sitt yttrande över DSM:s interventionsansökan, med hänsyn till domstolens PVC-dom, har frånträtt alla grunder och yrkanden avseende att polypropenbeslutet skall anses vara en nullitet.

32 I den mån Hoechst fortfarande yrkar att den överklagade domen skall upphävas, med motiveringen att polypropenbeslutet antagits på ett felaktigt sätt och att förstainstansrätten borde ha gjort nödvändiga kontroller för att fastställa förekomsten av dessa fel, har DSM emellertid möjlighet att stödja Hoechsts yrkanden genom intervention, med motiveringen att förstainstansrätten på grund av samma fel borde ha förklarat att detta beslut var en nullitet.

33 Av fast rättspraxis (se bland annat dom av den 19 november 1998 i mål C-150/94, Förenade kungariket mot rådet, REG 1998, s. I-7235, punkt 36) framgår nämligen att artikel 37 fjärde stycket i EG-stadgan för domstolen inte hindrar att en intervenient åberopar andra argument än de som åberopas av den part som den stöder, under förutsättning att intervenienten har för avsikt att stödja denna parts yrkanden.

34 I förevarande fall syftar DSM:s argumentation angående att polypropenbeslutet skulle vara en nullitet till att visa att förstainstansrätten, genom att avslå Hoechsts hemställan om att det muntliga förfarandet skulle återupptas och åtgärder för bevisupptagning vidtas, har underlåtit att pröva huruvida nämnda beslut var en nullitet, och på detta sätt åsidosatt gemenskapsrätten. DSM:s argumentation rör således, trots att den innehåller andra argument än dem som Hoechst har anfört, samma grunder som Hoechst har åberopat som stöd för sitt överklagande och syftar till att stödja Hoechsts yrkande om upphävande av den överklagade domen, varför DSM:s argumentation skall prövas.

35 När det gäller kommissionens bestridande av att DSM:s yrkande om att domstolen skall förklara att polypropenbeslutet är en nullitet eller ogiltigförklara beslutet i förhållande till samtliga adressater, eller åtminstone i förhållande till DSM, kan tas upp till prövning, bör noteras att detta yrkande särskilt berör DSM och inte svarar mot Hoechsts yrkanden. Det uppfyller följaktligen inte de villkor som uppställs i artikel 37 fjärde stycket i EG-stadgan för domstolen, varför det inte kan tas upp till prövning.

Huruvida överklagandet kan upptas till sakprövning

36 Kommissionen har gjort gällande att inte någon del av överklagandet kan tas upp till sakprövning. Enligt kommissionen presenterar Hoechst här för första gången ett stort antal faktiska omständigheter och argument som inte berördes vid förstainstansrätten, varav vissa — såsom kommissionens överklagande i PVC-målen och förfarandena inför förstainstansrätten i de så kallade målen om polyeten med låg densitet (dom av den 6 april 1995 i mål T-80/89, T-81/89, T-83/89, T-87/89, T-88/89, T-90/89, T-93/89, T-95/89, T-97/89, T-99/89, T-100/89, T-101/89, T-103/89, T-105/89, T-107/89 och T-112/89, BASF m.fl. mot kommissionen, REG 1995, s. II-729) — skulle ha tillkommit först på ett senare stadium. Enligt kommissionen gör Hoechst här för första gången gällande att polypropenbeslutet inte har antagits i nederländsk och italiensk version och anför omständigheter som bolaget påstår visa att ändringar har vidtagits i efterhand i de lydelser som kommissionen har antagit. Samma sak gäller beträffande anmärkningarna avseenden frågan vilka beslutsversioner som har undertecknats av den behöriga ledamoten av kommissionen.

37 Kommissionen har påpekat att överklagandet inte får förändra föremålet för tvisten och att några nya grunder därför inte kan tas upp till prövning. Eftersom överklagandets funktion är en juridisk kontroll av den dom som meddelades i första instans måste det avse tvisten i det skick som denna befann sig i när förstainstansrätten meddelade sin dom (domstolens dom av den 19 juni 1992 i mål C-18/91 P, V. mot parlamentet, REG 1992, s. I-3997).

38 Domstolen påminner i detta avseende för det första om att ett överklagande enligt artikel 168a i EG-fördraget (nu artikel 225 EG) och artikel 51 första stycket i EG-stadgan för domstolen endast får grundas på att rättsregler har åsidosatts och att varje bedömning av de faktiska omständigheterna är utesluten. Förstainstansrättens bedömning av den bevisning som har förebringats inför rätten utgör inte, med undantag för fall då de faktiska omständigheterna helt har förvrängts, en rättsfråga vilken, som sådan, är underkastad domstolens kontroll (se bland annat dom av den 2 mars 1994 i mål C-53/92 P, Hilti mot kommissionen, REG 1994, s. I-667, punkterna 10 och 42).

39 För det andra följer det av artikel 113.2 i domstolens rättegångsregler att överklagandet inte får avse annan sak än den som varit föremål för talan i förstainstansrätten.

40 Därav följer att klagandens anmärkningar inte kan prövas inom ramen för ett överklagande i den utsträckning som de avser förstainstansrättens bedömning av de omständigheter som förelagts rätten inom ramen för hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet. Inte heller de grunder som har åberopats för första gången i överklagandet kan tas upp till prövning.

41 Däremot åligger det domstolen att pröva om förstainstansrätten har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att underlåta att fastställa de fel som polypropenbeslutet påstås vara behäftat med eller vägra att återuppta det muntliga förfarandet och besluta om åtgärder för processledning och ytterligare bevisupptagning på hemställan av sökanden.

42 Därav följer att överklagandet inte kan avvisas i sin helhet utan att varje enskild anmärkning och varje enskilt yrkande som Hoechst har framställt måste prövas med avseende på om de kan tas upp till sakprövning inom ramen för ett överklagande.

Grunderna för överklagandet: bristande behörighet, rättegångsfel och åsidosättande av gemenskapsrätten

43 Till stöd för sitt överklagande har Hoechst, med hänvisning till punkterna 372—375 i den överklagade domen, gjort gällande att förstainstansrätten åsidosatte gemenskapsrätten och begick rättegångsfel som kränkte bolagets intressen i den mening som avses i artikel 51 första stycket i EG-stadgan för domstolen, då rätten underlät att ogiltigförklara polypropenbeslutet på grund av åsidosättande av väsentliga formföreskrifter och att fastställa att det nämnda beslutet saknade all rättsverkan, på grund av att det inte hade delgivits, och då rätten ogillade bolagets hemställan om att det muntliga förfarandet skulle återupptas och om vidtagande av åtgärder för processledning och bevisupptagning.

Underlåtenheten att fastställa de fel som polypropenbeslutet påstås vara behäftat med

44 Under den första delen av grunden avseende åsidosättandet av gemenskapsrätten har Hoechst klandrat förstainstansrätten för att den underlät att fastställa att polypropenbeslutet saknade all rättsverkan eller skulle ogiltigförklaras på grund av fel i samband med antagandeförfarandet och delgivningen.

45 Enligt Hoechst följer det av domstolens PVC-dom att även om domstolen inte anser att de fel som det görs gällande att polypropenbeslutet är behäftat med är så allvarliga att de medför att det skall anses vara en nullitet så måste domstolen bedöma dem som åsidosättanden av väsentliga formföreskrifter på grund av vilka polypropenbeslutet måste förklaras ogiltigt enligt artikel 174 första stycket i EG-fördraget (nu artikel 231 första stycket EG).

46 I sin replik har Hoechst emellertid åberopat ett fel med rättsföljder som, oberoende av om det föreligger ett uppenbart och grovt fel, går utöver en enkel ogiltigförklaring, nämligen att delgivning saknas, vilket strider mot artikel 191.3 i EG-fördraget (nu artikel 254.3 EG).

47 Det beslut som fattades av kommissionen den 23 april 1986 har inte vid något tillfälle delgivits adressaterna eller offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Den delgivna beslutstexten var enligt Hoechst inte identisk med den antagna versionen och upprättades av kommissionens tjänstegrenar först tre eller fyra veckor efter det att kommissionen hade fattat beslut. Det finns därför skäl att anta att denna beslutstext skiljer sig från det beslut som kommissionen antog genom ändringar som är mer omfattande än de rena ortografiska eller grammatiska rättelser som domstolen bedömt som tillåtna i dom av den 23 februari 1988 i mål 131/86, Förenade kungariket mot rådet (REG 1988, s. 905).

48 Det är numera klart att kommissionens beslut inte tillställs adressaterna i samma version som de har antagits. Antagandet genom kommissionsledamöternas kollegium följs tvärtom av en andra fas under vilken beslutstexten omarbetas med avseende på delgivningen av rättsakten. Hoechst har påpekat att denna andra fas bland annat inbegriper en revision av beslutstexten av juristlingvisterna och upprättandet av det slutgiltiga dokumentet av generalsekretariatet, varvid hänsyn tas till ändringarna.

49 Enligt Hoechst föreligger det i det förevarande fallet grundad anledning att anta de engelska, tyska och franska språkversionerna av polypropenbeslutet som antagits av kommissionen har ändrats efter beslutsfattandet. Den delgivna tyska versionen innehåller exempelvis tillägg med annat typsnitt eller med mindre mellanrum mellan bokstäverna eller linjerna samt utelämnanden som tyder på att efterföljande ändringar har gjorts.

50 Med hänsyn till att det föreligger klara hållpunkter som stöder tesen att efterföljande ändringar har gjorts och att det endast går att fastställa omfattningen och arten av dessa ändringar om man jämför de olika antagna och delgivna versionerna med varandra har Hoechst yrkat att domstolen skall förelägga kommissionen att inge polypropenbeslutet i de språkversioner i vilka det antogs, jämte tillhörande utdrag ur protokollet, inklusive bilagorna till detsamma.

51 Den bestyrkta kopian av polypropenbeslutet som delgavs Hoechst den 27 maj 1986 innehåller under datumet den 23 april 1986 kommissionsledamoten Sutherlands maskinskrivna signatur. Hoechst ställer frågan om några versioner av polypropenbeslutet verkligen har undertecknats av den ovannämnde kommissionsledamoten och, i så fall, vilken version av beslutet som Sutherland kan ha undertecknat: den av kommissionen antagna men inte delgivna versionen — vilket datumangivelsen tyder på — eller den delgivna men inte antagna versionen. I alla händelser är det omöjligt att kommissionsledamoten har undertecknat den delgivna versionen den 23 april 1986, eftersom denna version inte fanns att tillgå detta datum. Hoechst har följaktligen yrkat att domstolen skall förelägga kommissionen att inge de språkversioner av det av Sutherland undertecknade beslutet som motsvarar de olika rättegångsspråken.

52 Enligt artikel 191.3 i fördraget blir kommissionens beslut inte gällande förrän de har delgivits. Om delgivning, såsom i det förevarande fallet, saknas, får följaktligen rättsakten inte heller någon rättsverkan.

53 Hoechst anser vidare att förstainstansrätten har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att inte ta hänsyn till de fel som Hoechst har gjort gällande att polypropenbeslutet är behäftat med och som enligt bolaget utgör ett åsidosättande av väsentliga formföreskrifter. Dessa fel utgörs, för det första, av att original av polypropenbeslutet saknas vilka kan bevisa att det har bestyrkts och antagits i laga ordning genom de underskrifter som krävs för detta ändamål och, för det andra, av att själva beslutet i sig inte har antagits av kommissionsledamöternas kollegium på två av de autentiska språken, italienska och nederländska, och, för det tredje, att motiveringen ändrades efter antagandet.

54 Hoechst har även, för det fall att dessa omständigheter skulle bestridas, hemställt om följande bevisning, nämligen ingivande av de förslag till beslut som underställts kommissionen för beslut, vittnesförhör med denna institutions ombud vid förhandlingen inför förstainstansrätten i PVC-målen och vid kommissionens överklagande i dessa mål, till styrkande av att kommissionen vid förhandlingen den 22 november 1991 i PVC-målen hade uppgett att artikel 12 i dess arbetsordning sedan länge var obsolet.

55 DSM har anfört att det har skett en ny utveckling i andra mål som handlagts vid förstainstansrätten. Detta förhållande bekräftar att det åvilar kommissionen att visa att den har följt de väsentliga förfaranderegelerna som den själv har fastställt och, för att klargöra denna punkt, skall förstainstansrätten, ex officio eller på yrkande av en av parterna, besluta om åtgärder för bevisupptagning avseende relevanta handlingar. I de domar som meddelades den 29 juni 1995 i mål T-30/91, Solvay mot kommissionen (REG 1995, s. II-1775), och i mål T-36/91, ICI mot kommissionen (REG 1995, s. II-1847) (nedan kallade sodakarbonatmålen), gjorde kommissionen gällande att den komplettering till repliken som Imperial Chemical Industries plc (nedan kallat ICI) hade ingett i dessa mål efter förstainstansrättens PVC-dom inte innehöll något som helst bevis för att kommissionen hade åsidosatt sina förfaranderegler och att ICI:s yrkande om vidtagande av åtgärder för bevisupptagning utgjorde en ny grund. Förstainstansrätten ställde inte desto mindre frågor till kommissionen och till ICI om vilka konsekvenser som kunde dras av domstolens PVC-dom och frågade även kommissionen om den, med hänsyn till punkt 32 i domstolens PVC-dom, kunde inge utdrag ur protokollet och bestyrkta texter till de ifrågasatta besluten. Efter ytterligare utveckling av förfarandet vidgick kommissionen slutligen att de såsom bestyrkta ingivna handlingarna hade bestyrkts först efter det att förstainstansrätten hade beslutat att de skulle inges.

56 Enligt DSM ålade förstainstansrätten i målen om polyeten med låg densitet kommissionen att inge en bestyrkt kopia av det ifrågasatta beslutet. Kommissionen vidgick att beslutet inte hade bestyrkts då kommissionsledamöternas kollegium sammanträdde för att anta detta. DSM har anfört att förfarandet för

bestyrkande av kommissionens rättsakter således måste ha genomförts efter mars 1992. Av detta följer att polypropenbeslutet måste vara behäftat med samma fel avseende avsaknaden av bestyrkande.

57 DSM har tillagt att förstainstansrätten i domarna av den 27 oktober 1994 i mål T-34/92, Fiatagri och New Holland Ford mot kommissionen (REG 1994, s. II-905, punkterna 24—27), och i mål T-35/92, Deere mot kommissionen (REG 1994, s. II-957, punkterna 28—31), förde ett resonemang som liknar det i polypropenmålen, då den ogillade sökandenas yrkanden med motiveringen att dessa inte hade presenterat något som helst bevis som skulle kunna rubba presumtionen att det beslut som de ifrågasatte var giltigt. I förstainstansrättens dom av den 7 juli 1994 i mål T-43/92, Dunlop Slazenger mot kommissionen (REG 1994, s. II-441), förkastades sökandenas argumentation med motiveringen att beslutet hade antagits och delgivits i enlighet med kommissionens arbetsordning. Inte i något av dessa mål har förstainstansrätten förkastat sökandenas argumentation avseende felaktigheter vid antagandet av den ifrågasatta rättsakten med motiveringen att förfaranderegelerna hade åsidosatts.

58 De enda undantagen återfinns enligt DSM i besluten av den 26 mars 1992 i mål T-4/89 REV, BASF mot kommissionen (REG 1992, s. II-1591), och av den 4 november 1992 i mål T-8/89 REV, DSM mot kommissionen (REG 1992, s. II-2399). Inte heller i dessa mål åberopade sökandena förstainstansrättens PVC-dom som en ny omständighet, utan andra omständigheter. I dom av den 15 december 1994 i mål C-195/91 P, Bayer mot kommissionen (REG 1994, s. I-5619), förkastade domstolen påståendet att kommissionen hade åsidosatt sin egen arbetsordning, eftersom det inte hade åberopats på rätt sätt inför förstainstansrätten. I polypropenförfarandet har emellertid samma grund åberopats inför förstainstansrätten och förkastats med motiveringen att bevisningen inte var tillräcklig.

59 DSM anser att kommissionen i det förevarande målet grundar sitt försvar på processuella argument som inte är relevanta med hänsyn till innehållet i den ifrågasatta domen, vilken huvudsakligen avser frågan om bevisbördan. Om kommissionen i polypropenmålen inte själv har presenterat någon bevisning för att den har iakttagit det föreskrivna förfarandet, så beror detta enligt DSM på att kommissionen inte förmår visa att den har iakttagit sin egen arbetsordning.

60 Enligt kommissionen har Hoechst infört en ny grund i sin replik genom att hävda att polypropenbeslutet saknade rättsverkan, eftersom det inte hade delgivits. Denna grund och yrkandet att polypropenbeslutet skall ogiltigförklaras kan enligt kommissionen inte tas upp till prövning.

61 Beträffande DSM:s argument har kommissionen påpekat att de är principiellt felaktiga, eftersom de inte tar någon hänsyn till skillnaderna mellan PVC-målen och det förevarande målet och vilar på en missuppfattning av domstolens PVC-dom.

62 Kommissionen har dessutom vidhållit sin uppfattning att sökandena i sodakarbonatmålen inte kunde presentera tillräcklig bevisning för att motivera förstainstansrättens beslut att kommissionen skulle inge handlingar. I alla händelser tillkom förstainstansrättens beslut i såväl dessa mål som i målen om polyeten med låg densitet, vilka också har åberopats av DSM, mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i de ifrågavarande målen. I polypropenförfarandet hade de felaktigheter som polypropenbeslutet påstås vara behäftat med kunnat påpekas redan år 1986, men så skedde inte.

63 I de ovannämnda domarna Fiatagri och New Holland Ford mot kommissionen respektive Deere mot kommissionen ogillade förstainstansrätten sökandenas yrkanden, vilka hade väckts i rätt tid, med motiveringen att de inte stöddes av någon bevisning och samma lösning gör sig *a fortiori* gällande i det förevarande målet, i vilket påståendena om att polypropenbeslutet skulle vara behäftat med formella felaktigheter har gjorts i sent skede och utan någon bevisning.

64 Kommissionens invändning att det inte går att ta upp anmärkningen att polypropenbeslutet inte har delgivits till sakprövning kan inte godtas.

65 I sitt överklagande har Hoechst gjort gällande att polypropenbeslutet är en nullitet. I sin replik har bolaget, samtidigt som det avstod från grunden och yrkandet avseende nulliteten, gjort gällande att ett av de fel som tidigare åberopades inom denna ram, nämligen att delgivning saknades, medförde att polypropenbeslutet helt saknade rättsverkan. Därmed har Hoechst gjort en inskränkning av de grunder som har åberopats i överklagandet och har således inte infört någon ny grund.

66 Beträffande yrkandet att polypropenbeslutet skall ogiltigförklaras, som enligt kommissionen heller inte kan tas upp till prövning, är det tillräckligt att konstatera att domstolen enligt artikel 174 i fördraget skall ogiltigförklara den ifrågasatta rättsakten om talan är välgrundad. Enligt artikel 113 i domstolens rättegångsregler får klagandens yrkanden bland annat avse att de yrkanden som framställts i första instans skall bifallas helt eller delvis. Detta innebär att Hoechst yrkanden är inneslutna i varje ogiltighetstalan och att de inom ramen för ett överklagande med giltig verkan kan riktas mot en dom av förstainstansrätten genom vilken en ogiltighetstalan ogillas.

67 När det gäller frågan om de anmärkningar som Hoechst har framfört är grundade framgår det av punkterna 38—42 i denna dom att domstolens prövning inom ramen för ett överklagande kan begränsas till en prövning av om förstainstansrätten har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att underlåta att fastställa de fel som polypropenbeslutet är behäftat med.

68 Vad, för det första, gäller Hoechst anmärkning att polypropenbeslutet inte har delgivits kan genast konstateras att denna omständighet endast kan medföra en fastställelse av att denna rättsakt är en nullitet eller att den ogiltigförklaras.

69 Det framgår härvid i synnerhet av punkterna 48 och 49 i domstolens PVC-dom att gemenskapsinstitutionernas rättsakter i princip presumeras vara giltiga och därmed ha rättsverkan, även om de är behäftade med fel, så länge de inte har ogiltigförklarats eller återkallats.

70 Med undantag från denna princip skall dock rättsakter som är behäftade med fel som är så uppenbart grova att de inte kan tolereras av gemenskapens rättsordning anses sakna all rättsverkan, även tillfällig sådan, de skall alltså rättsligt betraktas som nulliteter. Detta undantag syftar till att bevara jämvikten mellan två grundläggande, men ibland motstridiga, krav som en rättsordning har att uppfylla, nämligen stabila rättsförhållanden och lagenlighet.

71 I motsats till vad Hoechst har gjort gällande förekommer det inte något mellanting mellan en fastställelse av att en rättsakt är en nullitet och en ogiltigförklaring av densamma.

72 Mot detta kan inte invändas att beslut enligt artikel 191.3 i fördraget blir gällande genom delgivningen och att de helt saknar rättsverkan om de inte delges. Beträffande delgivningen av en rättsakt gäller nämligen i likhet med varje annan väsentlig formföreskrift att felet antingen är så uppenbart grovt att det medför att den ifrågasatta rättsakten saknar all rättsverkan eller att det utgör ett åsidosättande av väsentliga formföreskrifter som kan leda till att det ogiltigförklaras.

73 Därav följer att förstainstansrätten inte har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den underlät att fastställa att polypropenbeslutet helt saknade rättsverkan.

74 När det, för det andra, gäller förstainstansrättens vägran att fastställa att polypropenbeslutet var behäftat med fel med avseende på antagandet och delgivningen av detsamma, vilka kan leda till att det ogiltigförklaras, räcker det att notera att denna grund har framförts för första gången i hemställan om återupptagande av förfarandet samt om beslut om processledande åtgärder och om ytterligare bevisning. Frågan om förstainstansrätten var skyldig att pröva denna grund sammanfaller således med frågan om rätten var skyldig att bifalla ifrågavarande hemställan, vilket är en fråga som utgör föremålet för grunden avseende rättegångsfel.

75 Mot bakgrund av den argumentation som Hoechst har framfört vad avser felaktigheter i polypropenbeslutet och DSM:s påstående att det av detta följer att nämnda beslut utgör en nullitet skall, för det tredje, prövas om förstainstansrätten har åsidosatt gemenskapsrätten då den tolkade de omständigheter som kan medföra att en rättsakt skall anses vara en nullitet.

76 Av punkt 50 i domstolens PVC-dom framgår i detta hänseende att följderna av att en rättsakt från en institution förklaras vara en nullitet är så allvarliga att det förutsätts att en sådan förklaring av rättssäkerhetsskäl förbehålls ytterst extrema fall.

77 Såsom var fallet i PVC-målen framstår dock de behörighets- och formfel som Hoechst har åberopat och som rör förfarandet vid fattandet av kommissionens beslut — oavsett om de betraktas var för sig eller tillsammans — inte som så uppenbart grova att beslutet rättsligt skall betraktas som en nullitet.

78 När det gäller sådana omständigheter som kan medföra att rättsakten skall anses vara en nullitet har förstainstansrätten således inte åsidosatt gemenskapsrätten.

79 Det kan slutligen noteras att klagandens yrkande att domstolen skall besluta om bevisupptagning för att fastställa under vilka villkor som kommissionen antog polypropenbeslutet inte kan prövas inom ramen för ett överklagande, vilket är begränsat till rättsfrågor.

80 För det första skulle nämligen bevisupptagningen med nödvändighet leda till att domstolen beslutade i frågor rörande faktiska omständigheter och innebära att föremålet för talan vid förstainstansrätten ändras, vilket strider mot artikel 113.2 i domstolens rättegångsregler.

81 För det andra hänför sig överklagandet endast till den ifrågasatta domen och det är endast för det fall att denna skulle upphävas som domstolen enligt artikel 54 första stycket i EG-stadgan för domstolen själv slutligt kan avgöra ärendet. Därav följer att domstolen inte kan pröva eventuella fel som polypropenbeslutet kan vara behäftat med så länge som den ifrågasatta domen inte har upphävts.

82 Av vad som har anförts ovan följer att den första delen av den grund som avser åsidosättande av gemenskapsrätten inte kan vinna bifall.

Underlåtenheten att återuppta det muntliga förfarandet och att besluta om vidtagande av åtgärder för processledning och bevisupptagning

83 Med en andra del av den grund som avser åsidosättande av gemenskapsrätten och den grund som avser rättegångsfel har Hoechst klandrat förstainstansrätten för att ha underlåtit att återuppta det muntliga förfarandet och att besluta om vidtagande av åtgärder för processledning och bevisupptagning.

84 Såvitt Hoechst har gjort gällande att förstainstansrättens vägran att återuppta det muntliga förfarandet och att besluta om vidtagande av åtgärder för processledning och bevisupptagning utgör ett åsidosättande av gemenskapsrätten, finner domstolen att denna grund sammanfaller med den grund som bygger på att rättegångsfel har begåtts. Dessa grunder måste därför undersökas tillsammans.

85 Därav följer att det skall prövas om förstainstansrätten har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning då den vägrade att återuppta det muntliga förfarandet och besluta om vidtagande av åtgärder för processledning och bevisupptagning.

86 Enligt Hoechst är förstainstansrättens utrymme för att företa skönsmässiga bedömningar avseende när den skall återuppta det muntliga förfarandet begränsat och beror på syftet med återupptagandet som parten har begärt samt måste kunna kontrolleras inom ramen för överklagandet. När det gäller bevisupptagning för att klargöra nya faktiska omständigheter och att ett muntligt förfarande är nödvändigt i detta sammanhang, är det endast de rättsliga principerna avseende bevisningen som räknas. Om dessa innebär att bevisupptagning skall ske, minskar utrymmet för att företa skönsmässiga bedömningar avseende återupptagandet av det muntliga förfarandet till noll.

87 Genom sin hemställan av den 2 mars 1992 har Hoechst klargjort att åtgärder för bevisupptagning inte endast är nödvändiga för en eventuell fastställelse av att polypropenbeslutet är en nullitet, utan också för att avgöra om detta beslut är behäftat med ett fel avseende åsidosättande av väsentliga formföreskrifter.

88 Hoechst har även påpekat att förstainstansrätten inte avslog åberopandet av de nya faktiska omständigheterna och den därtill knutna begäran om bevisupptagning med motiveringen att detta skett för sent, utan prövade frågan i sak, även om den begränsade sin bedömning till grunden avseende nullitet. Förstainstansrätten bortsåg dock från att Hoechst samtidigt hade åberopat att det skett ett åsidosättande av väsentliga formföreskrifter och att den därför var skyldig att prövade de åberopade faktiska omständigheterna ur denna rättsliga synvinkel.

89 Även om den i artikel 125 i förstainstansrättens rättegångsregler föreskrivna fristen på tre månader för resning analogt skulle vara tillämplig — vilket i allmänhet inte torde vara fallet när det gäller rättsregler om tvingande frister — så skulle denna analogi tala till förmån för Hoechst, eftersom fristen har iakttagits. Det var nämligen först genom uttalandena som gjordes av kommissionens ombud vid den muntliga förhandlingen i PVC-målen inför förstainstansrätten den 10 december 1991 som Hoechst för första gången fick kännedom om de faktiska omständigheterna som visar att samtliga kommissionens beslut är

behäftade med de fel som framkom beträffande förvaltningsakten i det förfarandet.

90 Kommissionen har gjort gällande att artikel 62 i förstainstansrättens rättegångsregler inte tvingar förstainstansrätten att återuppta det muntliga förfarandet, vilket klaganden har gjort gällande, utan ger rätten möjlighet att göra detta. Förstainstansrätten har på ett övertygande sätt förklarat skälen till varför den inte förordnade om återupptagande av det muntliga förfarandet eller om ytterligare bevisupptagning. Det var nämligen varken fråga om att ex officio klargöra några omständigheter som var av betydelse för avgörandet eller om att utreda en betydande faktisk omständighet som åberopats inom rätt tid och som var tvistig mellan parterna.

91 En granskning ex officio hade endast varit nödvändig om parterna hade lämnat sådana uppgifter som tydde på att polypropenbeslutet var en nullitet. Förstainstansrätten har, enligt kommissionen, med rätta konstaterat att ett åsidosättande av språkreglerna, efterföljande ändringar och avsaknaden av nödvändiga underskrifter inte kunde medföra att polypropenbeslutet skulle anses som en nullitet. Sedan domstolens PVC-dom gäller att avsaknaden av ett bestyrkande av ett beslut enligt artikel 12 i kommissionens arbetsordning kan leda till ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet men inte till dess nullitet. Eftersom Hoechst inte inom rätt tid och inte på ett tillräckligt klart sätt åberopade någon grund avseende att denna föreskrift skulle ha åsidosatts, behövde förstainstansrätten inte pröva frågan om det förelåg ett behörigen underskrivet original, inte ens med avseende på om polypropenbeslutet skulle anses vara en nullitet.

92 Hoechst hemställan av den 2 mars 1992 nämner inte uttryckligen åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, utan avser huvudsakligen nulliteten och det talas endast på två ställen och i mycket allmänna ordalag om polypropenbeslutets rättsstridighet. Även om denna grund skulle uppfattas som en ogiltighetsgrund är den inte tillräckligt konkret och motiverad. Den har dessutom framställts för sent.

93 Förstainstansrätten prövade Hoechst hemställan av den 2 mars 1992, men kom fram till att bolaget inte hade åberopat några relevanta faktiska omständigheter

inom rätt tid. Förstainstansrätten ställde med rätta frågan om grunden avseende att polypropenbeslutet var behäftat med fel hade åberopats inom rätt tid, varvid den hänförde sig till artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler enligt vilken nya grunder inte får åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga eller faktiska omständigheter som framkommit först under förfarandet.

94 Förstainstansrättens PVC-dom kan, enligt kommissionen, inte utgöra något skäl som framkommit först under förfarandet, eftersom praxis rörande ändringsförfarandet enligt artikel 41.1 i EG-stadgan för domstolen även gäller för artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler. Enligt denna praxis (förstainstansrättens ovannämnda beslut i målet BASF mot kommissionen, punkt 12, och domstolens dom av den 19 mars 1991 i mål C-403/85 REV, Ferrandi mot kommissionen, REG 1991, s. I-1215) utgör en dom i ett annat förfarande inte någon grund för att inleda ett ändringsförfarande.

95 När det gäller de uttalanden som gjordes av kommissionens ombud vid den muntliga förhandlingen i PVC-målen i november 1991 skall det påpekas att Hoechsts företrädare var närvarande vid detta förfarande och hade kunnat göra gällande dessa uppgifter mycket tidigare i polypropenförfarandet. Följaktligen har Hoechst inte åberopat grunden avseende ogiltigförklaring inom rätt tid utan först efter tre månader. Kommissionen har erinrat om att när det gäller det motsvarande fallet vid resning enligt artikel 125 i förstainstansrättens rättegångsregler så gäller en frist om tre månader räknat från den dag då sökanden fick kännedom om de förhållanden på vilka ansökan grundas.

96 När det gäller det av Hoechst åberopade åsidosättandet av språkreglerna har förstainstansrätten med rätta fastställt att det rör sig om ett allmänt antagande och att klaganden inte har presenterat tillräckliga hållpunkter för att polypropenbeslutet skulle anses som en nullitet.

97 Förstainstansrätten har däremot godtagit att Hoechst konkret har åberopat att ett original saknades. Inte ens detta åberopande tvingade emellertid förstainstansrätten att besluta om ytterligare bevisupptagning, varken med avseende på nulliteten vilken behandlas i den överklagade domen eller med hänsyn till en eventuell ogiltigförklaring av polypropenbeslutet. Förstainstansrätten har konstaterat att Hoechst inte har framfört några konkreta uppgifter som tydde på att principen att ändring inte får ske i antagna rättsakter hade åsidosatts. Dessutom har den ifrågavarande grunden åberopats för sent i strid med bestämmelserna i artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler. I motsats till vad Hoechst har gjort gällande har förstainstansrätten på intet vis godtagit att bolaget presenterade sina argument inom rätt tid. Rätten uttryckte tvärtom tvivel på denna punkt, men lämnade frågan öppen, eftersom den undersökte frågan om polypropenbeslutet skulle anses som en nullitet ur ex officio-prövningssynvinkel.

98 Vad gäller Hoechsts mycket allmänna påstående att förstainstansrätten har åsidosatt sin skyldighet att klargöra omständigheterna i målet har kommissionen påpekat att artikel 64.3 d i förstainstansrättens rättegångsregler inte föreskriver vilka förutsättningar som gäller för begäran om processledande åtgärder. Samma skäl som föranledde förstainstansrätten att avslå yrkandet om återupptagande av det muntliga förfarandet gör sig även gällande beträffande Hoechsts yrkande om vidtagande av processledande åtgärder och förstainstansrätten har med rätta inte förordnat om sådana åtgärder. Syftet med de processledande åtgärderna är nämligen, såsom framgår av artikel 64.1 i förstainstansrättens rättegångsregler, att säkerställa beredningen av mål och rättegångens förlopp, men inte att bota sökandens försummelser i samband med åberopandet av grunderna. Slutligen föreligger det ingen motsättning mellan den överklagade domen och de processledande åtgärder som förstainstansrätten vidtog i PVC-målen, eftersom förfarandena inte liknade varandra.

99 Vad för det första gäller de processledande åtgärderna erinrar domstolen om att den enligt artikel 21 i EG-stadgan för domstolen får begära att en part inkommer med alla de dokument och upplysningar som domstolen finner önskvärda. I artikel 64.1 i förstainstansrättens rättegångsregler föreskrivs att de åtgärder som vidtas för processledningen är avsedda att under bästa möjliga förhållanden säkerställa beredningen av mål, rättegångens förlopp och avgörande av tvister.

100 Enligt artikel 64.2 a och b i förstainstansrättens rättegångsregler har processledningen främst till syfte att säkerställa att det skriftliga och muntliga förfarandet förlöper väl samt underlätta bevisupptagningen och vidare att avgöra på vilka punkter parterna behöver komplettera sin bevisföring eller på vilka punkter det finns behov av bevisupptagning. I artikel 64.3 d och 64.4 föreskrivs att de processledande åtgärderna kan bestå i att begära att handlingar eller andra dokument rörande målet företes och att varje part när som helst under rättegången får föreslå att sådana åtgärder vidtas.

101 Såsom domstolen har beslutat i domen av den 17 december 1998 i mål C-185/95 P, Baustahlgewebe mot kommissionen (REG 1998, s. I-8417, punkt 93), kan en part begära att förstainstansrätten såsom en processledande åtgärd förelägger motparten att inkomma med dokument som denna har i sin besittning.

102 Av både ändamålet med och föremålet för de processledande åtgärderna som föreskrivs i artikel 64.1 och 64.2 i förstainstansrättens rättegångsregler framgår emellertid att dessa åtgärder är knutna till de olika faserna i förfarandet inför förstainstansrätten vars förlopp de syftar till att underlätta.

103 Av detta följer att en part, efter det att det muntliga förfarandet har avslutats, endast kan hemställa om vidtagande av processledande åtgärder då förstainstansrätten beslutar att återuppta det muntliga förfarandet. Förstainstansrätten hade således endast varit skyldig att fatta beslut om en sådan hemställan om den hade bifallit hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet. Det finns därför inte något skäl att särskilt pröva de anmärkningar som Hoechst har framfört i detta hänseende.

104 Vad gäller hemställan om bevisupptagning framgår det av domstolens praxis (se, bland andra, dom av den 16 juni 1971 i mål 77/70, Prelle mot kommissionen, REG 1971, s. 561, punkt 7, och av den 15 december 1995 i mål C-415/93, Bosman, REG 1995, s. I-4921, punkt 53) att en sådan hemställan, när den görs efter det att det muntliga förfarandet har avslutats, endast kan bifallas om den

avser faktiska omständigheter som kan ha en avgörande inverkan på avgörandet av tvisten och den berörde inte kunde göra dem gällande innan det muntliga förfarandet avslutades.

105 Samma lösning gör sig gällande beträffande hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet. Det stämmer att förstainstansrätten enligt artikel 62 i förstainstansrättens rättegångsregler inom detta område har utrymme för att göra en skönsmässig bedömning. Förstainstansrätten är dock endast skyldig att bifalla en sådan hemställan om den berörda parten stöder sig på omständigheter som kan ha en avgörande inverkan och inte kunde göra dem gällande innan det muntliga förfarandet avslutades.

106 I det förevarande fallet grundades den hemställan om återupptagande av det muntliga förfarandet och om ytterligare bevisupptagning som gjordes till förstainstansrätten på förstainstansrättens PVC-dom och på de uttalanden som kommissionens ombud gjorde vid den muntliga förhandlingen i PVC-målen eller vid den presskonferens som hölls efter det att nämnda dom hade avkunnats.

107 I detta hänseende fastslår domstolen å ena sidan att upplysningar av allmän karaktär, rörande en påstådd praxis från kommissionens sida och som härrör från en dom som meddelats i andra mål eller uttalanden som gjorts med anledning av andra förfaranden, inte som sådana kunde anses vara avgörande för den tvist som förstainstansrätten skulle avgöra.

108 Vad gäller felet som bestod i att det saknades av ordföranden och generalsekreteraren i kommissionen bestyrka original av polypropenbeslutet i samtliga autentiska språkversioner har förstainstansrätten visserligen konstaterat att Hoechst åberopade detta förhållande i sin hemställan av den 2 mars 1992. Hoechst har dock inte presenterat några avgörande omständigheter som avser just polypropenbeslutet som skulle kunna motivera ett återupptagande av det muntliga förfarandet.

109 Å andra sidan vill domstolen understryka att Hoechst redan i sin ansökan hade möjlighet att tillhandahålla förstainstansrätten åtminstone några upplysningar som bekräftar att dessa åtgärder för processledning och bevisupptagning var nödvändiga för rättegången, för att kunna bevisa att polypropenbeslutet hade fattats i strid med de tillämpliga språkreglerna eller hade ändrats efter det att det hade antagits av kommissionsledamöternas kollegium eller att originalen fattades, vilket vissa av sökandena gjorde i PVC-målen (jämför domen i det ovannämnda målet Baustahlgewebe mot kommissionen, punkterna 93 och 94).

110 Det skall på denna punkt noteras att förstainstansrätten, i motsats till vad Hoechst har gjort gällande, i den överklagade domen inte har bedömt att de omständigheter som angavs i bolagets hemställan av den 2 mars 1992 har åberopats inom rätt tid.

111 Det skall tilläggas att förstainstansrätten inte var skyldig att besluta att det muntliga förfarandet skulle återupptas på grund av en påstådd skyldighet att ex officio undersöka omständigheter avseende frågan om förfarandet för antagandet av polypropenbeslutet varit korrekt. En sådan skyldighet att behandla omständigheter som hänför sig till allmän ordning kan nämligen endast föreligga på grund av bevisning som har presenterats i målet.

112 Det skall således fastställas att förstainstansrätten inte har gjort sig skyldig till någon felaktig rättstillämpning genom att vägra att återuppta det muntliga förfarandet och besluta om vidtagande av åtgärder för processledning och ytterligare bevisupptagning.

113 Av vad som har anförts ovan följer att den andra delen av den grund som avser åsidosättandet av gemenskapsrätten och grunden avseende rättegångsfel heller inte kan vinna bifall.

114 Överklagandet skall således ogillas helt.

Rättegångskostnader

115 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 skall tillämpas i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom Hoechst har tappat målet skall detta bolag förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. DSM skall bära sina kostnader.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

följande dom:

1) Överklagandet ogillas.

2) Hoechst AG skall ersätta rättegångskostnaderna.

3) **DSM NV skall bära sina kostnader.**

Kapteyn Hirsch Mancini

Murray Ragnemalm

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 8 juli 1999.

R. Grass P.J.G. Kapteyn

Justitiesekreterare Ordförande på sjätte avdelningen